Dosarul nr. 2a-3739/24 (2-23169033-02-2a-19092024)

D E C I Z I E

(integrală)

18 noiembrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:

Președintelui de complet, judecătorul Dimitriu Serghei

Judecătorilor Badan-Melnic Eleonora şi Gîrleanu Violeta

Grefierului Antoci Ana-Maria

a examinat în ședință publică apelul declarat de Țurcanu Vasili, prin intermediul avocatului Butnaru Virginia, împotriva hotărârii Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 14 iunie 2024, în cauza civilă intentată în baza cererii de chemare în judecată depuse de Țurcanu Olga către Țurcanu Vasili cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor și încasarea pensiei de întreținere a copiilor, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

1. În data de 28 noiembrie 2023 Țurcanu Olga a depus cerere de chemare în judecată către Țurcanu Vasili. Ulterior aceasta a mai depus o cerere prin care a completat obiectul acțiunii cu pretenție suplimentară.
2. Prin cererea de chemare în judecată, Țurcanu Olga a solicitat următoarele:
   - desfacerea căsătoriei între Țurcanu Olga și Țurcanu Vasili;
   - stabilirea domiciliului copiilor Țurcanu *****, Țurcanu *****, Țurcanu *****cu mama;
   - încasarea de la Țurcanu Vasili a pensiei de întreținere a copiilor a câte 2500 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată și până la atingerea majoratului acestora;
   - compensarea cheltuielilor de judecată suportate.

3. În susținerea cererii, Țurcanu Olga a arătat că pe 25 aprilie 2010 părțile au încheiat căsătoria, conform actului de căsătorie. După căsătorie, relațiile dintre soți ar fi fost armonioase, iar Țurcanu Vasili a sprijinit-o și a depus eforturi pentru menținerea unui climat benefic în familie. Ulterior, acesta a început să manifeste un comportament necuviincios față de reclamantă, însoțit de ieșiri nervoase, iar în pofida încercărilor reclamantei de aplanare amiabilă a conflictelor, relațiile dintre soți s-au răcit semnificativ, astfel încât părțile nu mai alcătuiesc o familie, având interese și scopuri diferite, iar conviețuirea și păstrarea familiei sunt imposibile.
4. Totodată, reclamantul Țurcanu Olga a indicat că părțile au în comun trei copii minori: Țurcanu *****, născută în ziua de*****, Țurcanu *****, născut în ziua de *****, și Țurcanu *****, născut în ziua de *****. Copiii locuiesc cu reclamanta, iar pârâtul nu contribuie material la întreținerea lor și nu participă la educarea acestora. De asemenea, s-a menționat că Țurcanu Vasili nu este angajat oficial, are venituri neoficiale și le ascunde, motiv pentru care s-a solicitat încasarea pensiei de întreținere în sumă bănească fixă de 7500 lei lunar, ceea ce reprezintă 2500 lei pentru fiecare copil.
5. Prin cererea de completare a obiectului acțiunii cu pretenție suplimentară, Țurcanu Olga a solicitat stabilirea domiciliului copiilor cu mama, motivând că pârâtul este plecat și și-a aranjat viața cu o altă femeie (fila dosarului 21-22.)
6. Pârâtul Țurcanu Vasili în ședința de examinare a cauzei în instanța de fond nu s-a prezentat. Avizele de recepție ar fi fost semnate de către însuși partea reclamantă Țurcanu Olga, fapt confirmat de ultima (fila dosarului 34).
7. În privința pârâtului Țurcanu Vasili a fost dispusă citarea publică (fila dosarului 19-20.)

Poziția instanței de fond

8. Prin hotărârea Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 14 iunie 2024, s-a admis acțiunea înaintată. S-a desfăcut căsătoria încheiat între Țurcanu Olga și Țurcanu Vasili. S-a încasat din contul lui Țurcanu Vasili taxa de stat pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei în mărime de 200 lei. S-a stabilit domiciliul copiilor cu mama. S-a încasat din contul lui Țurcan Vasili în beneficiul Olgăi Țurcanu pensia de întreținere a copiilor (Țurcanu *****, Țurcanu ***** și Țurcanu *****), în mărime de 2500 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu 28 noiembrie 2023 și până la atingerea majoratului. S-a încasat de la Țurcanu Vasili în

beneficiul statului taxă de stat pentru pretenția de încasare a pensiei de întreținere în mărime de 2700 lei. S-a încasat din contul lui Țurcan Vasili în beneficiul lui Țurcanu Olga cheltuielile de judecată suportate sub forma taxei de stat în mărime de 240 lei, cheltuieli de asistență juridică în mărime de 7000 lei și cheltuieli pentru efectuarea citării publice a pârâtului în mărime de 200 lei.

9. În motivarea soluției, instanța de fond a reținut că procedura de citare a fost legal îndeplinită, iar pârâtul Țurcanu Vasili, fiind citat legal, nu s-a prezentat în ședința de judecată. În aceste condiții, cauza a fost examinată în lipsa acestuia, în prezența reclamantei și a reprezentantului ei, iar intervenientul accesoriu, Structura Teritorială de Asistență Socială Hâncești, a solicitat examinarea cauzei în lipsă și a depus avizul aferent.
10. Totodată, instanța de fond a stabilit că pe de 25 aprilie 2010 părțile au încheiat căsătoria, înregistrată, iar din căsătorie au rezultat trei copii minori: Țurcanu *****, născută în ziua de*****, Țurcanu *****, născut în ziua de *****, și Țurcanu *****, născut în ziua de *****, filiația fiind confirmată prin certificatele de naștere anexate la dosar.
11. În privința desfacerii căsătoriei, instanța a reținut că încetarea căsătoriei este admisibilă prin divorț, iar căsătoria urmează a fi desfăcută dacă se constată imposibilitatea conviețuirii și a păstrării familiei. Coroborând declarațiile reclamantei cu înscrisurile depuse, instanța a constatat că părțile nu locuiesc împreună, copiii se află la întreținerea reclamantei, iar conviețuirea și păstrarea familiei în continuare sunt imposibile, concluzionând asupra necesității desfacerii căsătoriei.
12. Referitor la stabilirea domiciliului copiilor, instanța de fond a stabilit că, în lipsa acordului părinților, determinarea domiciliului copilului minor se efectuează de instanța de judecată cu solicitarea avizului autorității tutelare teritoriale și cu respectarea interesului superior al copilului. În acest sens, instanța a avut în vedere certificatul privind componența familiei nr. 330 din 16 noiembrie 2023 și avizul Structurii Teritoriale de Asistență Socială Hâncești numărul 605 din 14 iunie 2024, în care s-a consemnat că minorii se află la întreținere și îngrijire cu mama, condițiile de trai sunt satisfăcătoare și corespund dezvoltării fizice și intelectuale a copiilor. Prin urmare, instanța a concluzionat asupra necesității stabilirii domiciliului copiilor cu mama Țurcanu Olga.
13. Cu privire la pensia de întreținere, instanța de fond a determinat că părinții au drepturi și obligații egale față de copii, iar obligația de întreținere se încasează pe cale judecătorească

dacă părinții nu participă la întreținerea copiilor. Reținând că venitul pârâtului nu poate fi stabilit cu certitudine și invocând aplicabilitatea stabilirii pensiei într-o sumă bănească fixă, instanța a apreciat întemeiată pretenția reclamantei privind stabilirea unei sume fixe lunare, în scopul respectării interesului superior al copiilor, și a concluzionat asupra încasării pensiei de întreținere în cuantumul de 2500 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu 28 noiembrie 2023 și până la atingerea majoratului.

14. În ceea ce privește cheltuielile judiciare, instanța a aplicat regulile privind suportarea acestora de partea care a pierdut procesul, inclusiv cu referire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică în măsura în care sunt reale, necesare și rezonabile, având în vedere actele confirmative anexate la dosar.

Poziția apelantului

15. Țurcanu Vasili, prin intermediul avocatului Butnaru Virginia, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, pe *9 septembrie 2024* a depus cerere de apel solicitând repunerea în termenul de declarare a cererii de apel, casarea integrală a hotărârii judecătorești și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.
16. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2024, s-a admis cererea de repunere în termenul de declarare a cererii de apel depuse de Țurcanu Vasili, prin intermediul avocatului Butnaru Virginia (fila dosarului 60-63).
17. În susținerea apelului, Țurcanu Vasili a invocat că hotărârea instanței de fond a fost pronunțată cu încălcarea normelor de drept procedural, deoarece cauza ar fi fost examinată în lipsa sa, fără înștiințare efectivă privind locul, data și ora ședințelor de judecată.
18. Apelantul indicat că în instanța de fond citarea a fost efectuată la adresa din raionul Hâncești, satul Cățeleni, adresă care, potrivit susținerilor sale, nu corespunde domiciliului înscris în actul de identitate și în Registrul de evidență al persoanelor, menționând că Agenția Servicii Publice a Republicii Moldova, Departamentul acte de identitate, cetățenie și evidență a persoanelor, prin răspunsul din 9 septembrie 2024 cu numărul de ieșire 02-02 12955, a comunicat că acesta este înregistrat cu domiciliul în raionul Fălești, sat. Hârtop, începând cu 8 iunie 2002.
19. Totodată, apelantul a făcut trimitere la declarațiile intimatei consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată din 7 mai 2024, arătând că aceasta a recunoscut semnarea avizului de

recepție destinat pârâtului, iar în materialele cauzei lipsește dovada citării lui Țurcanu Vasili.

20. În aceste împrejurări apelantul a indicat că i-au fost îngrădite drepturile procedurale prevăzute de articolul 56 din Codul de procedură civilă, invocând totodată cerințele articolului 105 din Codul de procedură civilă referitoare la modalitatea de comunicare și confirmare a înmânării actelor de procedură.
21. Pentru toate aceste motivate a solicitat casarea integrală a hotărârii instanței de fond și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

Legislația relevantă

22. Art. 4 din Codul de procedură civilă

    Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăţilor şi a intereselor legitime ale persoanelor fizice şi juridice şi asociaţiilor lor, ale autorităţilor publice şi ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă şi ale altor raporturi juridice, precum şi în apărarea intereselor statului şi ale societăţii, în consolidarea legalităţii şi a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.
23. Art. 9 alin. (1) din Codul de procedură civilă

    Instanţei judecătoreşti îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, ale cărui limite şi al cărui conţinut sînt stabilite de prezentul cod şi de alte legi.
24. Art. 26 din Codul de procedură civilă

    (1) Procesele civile se desfăşoară pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale. (2) Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încît părţile şi ceilalţi participanţi la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu cauza dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei.

    (3) Instanţa care judecă cauza îşi păstrează imparţialitatea şi obiectivitatea, creează condiţii pentru exercitarea drepturilor participanţilor la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanţelor reale ale cauzei.

    (4) Egalitatea părţilor în drepturile procedurale este garantată prin lege şi se asigură de către instanţă prin crearea posibilităţilor egale, suficiente şi adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale

pentru susţinerea poziţiei asupra circumstanţelor de fapt şi de drept, astfel încît nici una dintre părţi să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

25. Art. 185 alin. (1) lit. b), c[1]) din Codul de procedură civilă

(1) Judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, îndeplineşte următoarele acte:

b) expediază pîrîtului şi, după caz, intervenientului copiile de pe cererea de chemare în judecată şi de pe înscrisurile anexate la ea întru confirmarea pretenţiilor reclamantului şi stabileşte data pînă la care pîrîtul şi, după caz, intervenientul urmează să prezinte o referinţă scrisă privind acţiunea reclamantului şi toate probele necesare;

c[1]) remite pîrîtului şi, după caz, intervenientului principal copiile de pe înscrisurile prezentate suplimentar de către reclamant sau intervenientul principal după studierea referinţei;

26. Art. 108 din Codul de procedură civilă

(1) Dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut şi reclamantul dă asigurări că, deşi a făcut tot posibilul, nu a reuşit să afle domiciliul acestuia, preşedintele instanţei dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală.

(2) Citaţia se publică într-un ziar republican sau local mai răspîndit în cazul în care instanţa consideră că o astfel de măsură este necesară.

(3) Publicarea citaţiei în ziar se face cu cel puţin 15 zile înainte de data şedinţei de judecată. În cazuri de urgenţă, preşedintele instanţei poate reduce acest termen la 5 zile.

(4) În cazul în care pîrîtul se prezintă în judecată şi dovedeşte că citarea prin publicitate s-a făcut cu rea-voinţă, reclamantul suportă cheltuielile de citare prin publicitate chiar dacă este în cîştig de cauză, iar toate actele de procedură posterioare încuviinţării acestei citări se anulează.

(5) Dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut, instanţa va examina cauza după expirarea termenului de publicitate.

27. Art. 357 din Codul de procedură civilă

Hotărîrile susceptibile de apel pot fi atacate, pînă a rămîne definitive, în instanţă de apel care, în baza materialelor din dosar şi a celor prezentate suplimentar, verifică corectitudinea constatării circumstanţelor de fapt ale cauzei, a aplicării şi interpretării normelor de drept material, precum şi respectarea normelor de drept procedural, la judecarea cauzei în primă instanţă.

28. Art. 373 din Codul de procedură civilă

(1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

(2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

(5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

(6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

29. Art. 385 lit. d) din Codul de procedură civilă

Instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept:

d) să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanţe şi să trimită cauza spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin.(1) lit. d) şi i). La solicitarea participanţilor la proces, instanţa de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut la art. 388 alin. (1) lit. b);

30. Art. 386 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă

(1) Hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă:

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

31. Art. 388 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă

(1) Hotărîrea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă:

b) cauza a fost judecată de instanţă în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată;

Motivarea instanței de apel

32. Examinând cererea de apel depusă de Țurcanu Vasili, prin intermediul avocatului Butnaru Virginia, și actele dosarului, Colegiul judiciar consideră necesar să admită apelul în care a fost formulat cu casarea integrală a hotărârii instanței fond și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.
33. În temeiul art. 357 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de apel verifică, în baza materialelor dosarului și, după caz, a celor prezentate suplimentar, corectitudinea constatării circumstanțelor de fapt, precum și aplicarea și interpretarea normelor de drept material și respectarea normelor de drept procedural de către instanța de

fond, ceea ce presupune reexaminarea cauzei în fapt și în drept, în limitele controlului judiciar prevăzute de lege.

34. Prin prisma art. 373 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, Colegiul judiciar reține că verificarea se efectuează în limitele apelului, ale referințelor și obiecțiilor, iar potrivit art. 385 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, în funcție de rezultatul examinării, instanța de apel poate menține hotărârea, o poate modifica ori o poate casa integral sau parțial, inclusiv cu încetarea procesului, dacă sunt întrunite condițiile legii.
35. Raportând actele dosarului la cele stabilite de instanța de fond, Colegiul judiciar constată că pe 28 noiembrie 2023 Țurcanu Olga a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Țurcanu Vasili, iar în cerere a indicat pentru pârât adresa din raionul Hâncești, satul Cățeleni, adresă care este identică cu adresa de domiciliu indicată pentru reclamantă. Totodată, din actele anexate la cerere se constată că reclamanta a depus copia actului său de identitate în formă lizibilă (fila dosarului 6), iar copia actului de identitate anexată pentru pârât este slab lizibilă (fila dosarului 7-8), inclusiv în partea ce privește mențiunea referitoare la adresa de domiciliu, astfel încât informația privind domiciliul pârâtului nu poate fi distinsă cu claritate din copia prezentată la dosar.
36. Pe de altă parte, Colegiu judiciar stabilește că apelantul a anexat în apel răspunsul Agenției Servicii Publice în adresa avocatului Butnaru Virginia, care acționează în interesele apelantului Țurcanu Vasili, și prin care se indică că din 8 iunie 2002 ultimul are domiciliul înregistrat în raionul Fălești, satul Hârtop (fila dosarului 91).
37. Prin prisma celor constatate la pct. 35–36, Colegiul judiciar reține că indicarea în cererea de chemare în judecată a unei adrese identice cu a reclamantului, coroborată cu imposibilitatea stabilirii cu claritate a domiciliului pârâtului din copia actului de identitate anexată la dosar, impunea obligația instanței de fond de a clarifica, înainte de dispunerea și efectuarea citării, adresa exactă a pârâtului. În lipsa unei asemenea clarificări și în lipsa unei dovezi certe că actele de procedură au fost comunicate pârâtului la domiciliul său sau la o altă adresă unde acesta își are reședința, nu poate fi reținută comunicarea efectivă a locului, datei și orei ședinței de judecată către participantul absent.
38. În același timp, în temeiul art. 9 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ceea ce

implică, în mod necesar, verificarea atentă a actelor dosarului și întreprinderea măsurilor procesuale care să permită clarificarea circumstanțelor relevante pentru examinarea cauzei.

39. Colegiul judiciar constată că în prezenta cauză adresa pârâtului a fost indicată în cererea de chemare în judecată ca fiind identică cu adresa reclamantei, iar copia actului de identitate anexată pentru pârât nu este lizibilă, inclusiv în partea privind domiciliul, astfel încât din înscrisurile depuse inițial la dosar nu putea fi stabilită cu certitudine adresa de domiciliu a pârâtului în vederea efectuării procedurii de citare.
40. Într-o asemenea situație, instanța de fond era obligată să pună în discuția părților aspectul lizibilității înscrisului și imposibilitatea desprinderii cu claritate a datelor despre domiciliu. După caz urma să solicite prezentarea unui înscris lizibil sau a altor probe care să permită identificarea fără echivoc a adresei pârâtului, inclusiv în vederea expedierii copiilor de pe cererea de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, conform obligațiilor ce decurg din art. 185 alin. (1) lit. b) și c^1) din Codul de procedură civilă.
41. Mai mult, verificarea corectă a adresei de citare are o relevanță directă pentru asigurarea principiului contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, consacrat de art. 26 din Codul de procedură civilă, care presupune că fiecare participant trebuie să aibă posibilitatea reală de a-și formula și susține poziția, de a prezenta probe și de a participa la examinarea lor. Omisiunea verificării corespunzătoare a adresei la care urma să fie citat pârâtul, în condițiile în care înscrisul relevant privind domiciliul era neclar, este de natură să afecteze posibilitatea pârâtului de a participa efectiv la proces și, prin aceasta, să compromită contradictorialitatea procedurii, precum și garanțiile unui proces echitabil.
42. În aceste împrejurări, Colegiul judiciar apreciază că neregularitățile constatate privind stabilirea și verificarea adresei de citare a pârâtului, coroborate cu examinarea cauzei în lipsa acestuia, sunt de natură să atragă incidența art. 388 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, care impune casarea hotărârii primei instanțe atunci când cauza a fost judecată în absența unui participant căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.
43. Reieșind din cele expuse, Colegiul judiciar conchide că în circumstanțele cauzei unica soluție care corespunde cerințelor legalității și asigurării unei judecăți juste este admiterea apelului, casarea hotărârii atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

44. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. d), art. 388, alin. (1), lit. b), art. 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru

d e c i d e:

Se admite cererea de apel declarată de Țurcanu Vasili, prin intermediul avocatului Butnaru Virginia.

Se casează hotărârea Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 14 iunie 2024, pronunțată în cauza civilă intentată în baza cererii de chemare în judecată depuse de Țurcanu Olga către Țurcanu Vasili cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor, încasarea pensiei de întreținere a copiilor și compensarea cheltuielilor de judecată și se trimite cauza spre rejudecare la Judecătoria Hâncești, sediul Central, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei că de atac.

Președintele de complet, judecătorul Dimitriu Serghei

Judecătorii Badan-Melnic Eleonora

Gîrleanu Violeta